

● TRDNEJŠA POVEZAVA MED GRADBENIMI PODJETJI

GAST — nova poslovna skupnost

Več kot deset let je minilo od takrat, ko so tri naša največja gradbena podjetja — Gradis, Slovenija ceste — Tehnika in Primorje — odločila ustanoviti posebno organizacijsko obliko — GAST. Le-ta je imela nalogo koordiniranja del pri gradnji posameznih odsekov avto ceste Dolgi most—Razdrto.

Do danes je GAST prerasel začetno obliko in pokazala se je potreba po trdnjejši povezavi med temi gradbenimi podjetji, ki pogosto skupaj prevzemajo gradbena dela, največkrat pri gradnji modernih cest. Zato so se delavci teh podjetij odločili

združiti v poslovno skupnost. S tako združenim delom in združenimi sredstvi naj bi med drugim dosegli:

- hitrejši razvoj socialističnih samoupravnih in družbeno-gospodarskih odnosov ter krepitev materialne osnove dela,
- skupen in usklajen razvoj vseh treh podpisnic samoupravnega sporazuma o združevanju v poslovno skupnost GAST,
- razvijanje odnosov pri pridobivanju dohodka na podlagi ustvarjenega skupnega prihodka, oziroma skupnega dohodka,
- popolnejše izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti, delovnih sredstev in delavcev,
- skupno prevzemanje del doma in v tujini,
- večjo poslovno učinkovitost in poslovno varnost,
- skupne ukrepe za zboljša-

nje družbenega in osebnega standarda delavcev ipd.

Referendum za združitev v poslovno skupnost je bil (26. februarja) ističasno v vseh treh organizacijah in je v vseh treh tudi uspel.

Z združitvijo v poslovno skupnost GAST se ni spremenil položaj delovnih organizacij in njihovih tozdov. Poslovna skupnost bo imela skupščino poslovne skupnosti, izvršni odbor in poslovodni organ. Imela bo tudi svojo delovno skupnost, v kateri bodo opravljali razvojno-tehnično delo, dela v zvezi z marketingom, organizacijsko-informacijska dela, finančna in kadrovska splošna dela. Poslovna skupnost bo imela kolegijski poslovodni organ, njegov predsednik bo generalni direktor.

CVETO PAVLIN

Ena prvih skupnih akcij treh gradbenih podjetij, vključenih v poslovno skupnost GAST, je v tem času prevzem del pri gradnji predora pod Karavankami (foto C. PAVLIN)

● SODELOVANJE OBČINSKE KONFERENCE ZKS PRI USTALITVENIH PRIZADEVANJH

Ne le ugotavljanje — tudi ukrepanje

Nobenega dvoma ni več, da moramo prav vsi sodelovati v prizadevanjih za ustalitev gospodarstva. Vsakdo mora začutiti, da je od vseh skupaj in zato tudi od njega odvisen naš nadaljnji razvoj. Še zlasti pomembno vlogo pa ima pri tem zveza komunistov. Naš pogovor z Milanom Jelencem, izvršnim sekretarjem pri OK ZKS Ljubljana Moste-Polje, je potekal takole:

Kako bo pri skupnih prizadevanjih za ugotovitev gospodarstva sodelovala občinska konferenca ZKS naše občine?

Že prej smo komunisti veliko govorili o problemih v gospodarstvu. Lahko pa rečemo, da jih nismo dovolj učinkovito reševali. Imeli smo sicer stališča in sklepe, toda komunisti v združenem delu jih niso dovolj prizadevno uredili. Poslovno in samoupravno so se obnašali premalo odgovorno. Letos pa je najpomembnejša naloga naše občinske konference prav ustvarjanje razmer za ustalitev gospodarstva. To smo tudi zapisali v delovni načrt. Ne bomo pa ostali le pri

opravljanju analiz, ugotavljanju in ocenjevanju stanja, temveč bomo tudi ustrezno ukrepali.

V primerih, ko delovne organizacije in posamezniki niso upoštevali dogovorjenih stališč in odločitev, doslej nismo storili ničesar. So zdaj predvideni ukrepi za tiste, ki bodo kršili dogovore, resolucije in samoupravne sporazume?

V takih primerih bo občina zdaj lahko ukrepala, saj so v paketu novoprijetih zakonov in dogovorov predvideni načini za kaznovanje kršiteljev. Toda ukrepi naj bi bili še vedno predvsem politični.

Naj vam povem primer iz prakse, ki kaže na neodgovornost nekaterih. Vemo, da v tem srednjeročnem obdobju vrsta delovnih organizacij nima planskih dokumentov. Letos ob izdelavi smernic se je dogajalo isto. Le deset odstotkov delovnih organizacij je smernice pripravilo pravočasno. Torej poslovodni organi in strokovne službe, ki bi morali poskrbeti za to, delovnemu kolektivu niso pokazali poti naprej, saj je načrtovanje osnova vsakega stabilnega gospodarstva.

Več bi torej moralo biti osebne odgovornosti, pa najbrž ne le vodilnih delavcev, temveč tudi tistih, ki opravljajo pomembne družbenopolitične in samoupravne dolžnosti!

Seveda, saj vse premalo povezujejo gospodarske rezultate delovne organizacije s samoupravnimi, družbenopolitičnimi in delovnimi odnosi v podjetju. V naši občini namreč opazimo da tam, kjer so ti odnosi slabi, pogosto prihaja tudi do gospodarskih težav. K dobrim odnosom pa lahko prav gotovo največ prispevajo predsedniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v podjetju ter poslovodni organi.

Občinska konferenca ZKS je pred nedavnim sprejela sklep, da ponovno oživi delo komisij, ki skrbijo za ureničevanje zakona o združenem delu v podjetjih. Je tudi to povezano s prizadevanji za ustalitev gospodarstva?

Mislím, da smo zadnje čase nekoliko zaspali pri uveljavljanju zakona o združenem delu. Predvsem smo zanemarili področje dohodkovnega

● IZVOZNO-UVOZNA GIBANJA

Pri restrikcijah več selektivnosti

Gospodarstvo naše občine je lani uvozilo za okoli 1.460 milijonov dinarjev in izvozilo za blizu 700 milijonov din blaga. Razmerje med izvozom in uvozom se je torej od prvega polletja 1979 izboljšalo od 1:2,7 na 1:2,1. Vendar to izboljšanje ni rezultat kakih kvalitativnih sprememb v zunanjetrgovinskih gibanjih, ampak posledica restriktivnih ukrepov v uvozu blaga.

Devdeset odstotkov celotnega primanjkljaja v občini ustvarja deset organizacij združenega dela, npr. Saturnus — TOZD Tovarna embalaže 21 %, Julon 21 %, Papirnica Večje 20 %, Teol 8 % in Emona — Tovarna močnih krmil 7 %.

Pomembnejši pozitivni saldo med uvozom in izvozom ustvarja samo nekaj organizacij združenega dela npr. Intertrade — TOZD Zastopstva tujih firm, SGP Pionir — TOZD Gradbeni sektor Ljubljana, Sap — Viator TOZD Globus, KOTO — TOZD Koprod in KTM Protektor — TOZD Aluminijev sulfat.

Restriktivni ukrepi pri uvozu reprodukcijskega materiala bodo v letu 1980 našo predelovalno industrijo precej prizadeli. Še zlasti zato, ker so naše organizacije združenega dela vezane na uvoz petrokemičnih surovin, ki jih v Jugoslaviji ni.

Julon in Totra — TOZD Izdelki iz plastičnih mas uvažata surovine iz naftnih derivatov, ki jih v Jugoslaviji ni, zaloge pa jima bodo vsak čas pošle, v enakem položaju je Papirnica Večje glede uvožene celuloze iglavcev. Velana uvažata poliestere iz Zvezne republike Nemčije in ga nima več na zalogi, brez tega materiala pa

50 % proizvodnje ne more teči. Kolinski tovarni hranil Narodna banka zavrača vse prijave za uvoz surovin, kljub temu da je ta uvoz v mejah odobrene kvote prek SISEOT, ker je v republiki že prebita kvota deviznih sredstev za uvoz v prvem kvartalu. Če Kolinska tovarna hranil teh surovin ne bo mogla dobiti, bo morala že marca za sto delavcev uvesti kolektivni dopust. Saturnus — TOZD Tovarna embalaže uvažava osnovni material — belo pločevino, ki je v Jugoslaviji še ne proizvajamo. Glede na omejitvene ukrepe bo Saturnus lahko v letu 1980 proizvedel samo 45 % lanskotne količine embalaže. V Indovu, Emini — Tovarni močnih krmil, Teolu in Izolirki kljub omejitvam uvoza stanje še ni kritično. Ob teh predvidenih težavah, ki jih bodo omejitve uvoza povzročale v naši predelovalni industriji, lahko rečemo, da so ti omejitveni ukrepi premalo selektivni (ne upoštevajo namreč niti dejstva, da v Jugoslaviji ni petrokemičnih surovin). Omejitve uvoza reprodukcijskega materiala bodo povzročale manjšo proizvodnjo ter zastoje v proizvodnji zaradi delitve uvoza po kvartalih, kar otežuje redno dobavo surovin.

H. G.

Najlepša leta mojega življenja

V teh dneh je pri založbi Borec izšla knjiga igralca Aleksandra Valiča Frontnik, za katero je avtor prejel letos tudi eno izmed štirih Kajuhovih nagrad. Na 280 straneh te knjige je v besedi in sliki ponovno zaživel frontno gledališče VII. korpusa NOV in POJ. Tako bo tudi ta del boja našega naroda ostal zapisan v literarni zgodovini, kajti doslej ni še nihče prikazal dela in poslanstva te kulturne skupine.

Zakaj je igralec Aleksander Valič postal pisatelj? Katera notranja nujna ga je prisilila v to? Nekako pred petnajstimi leti sem v dramo organiziral slikovno razstavo o gledališkem življenju v NOB. Zdelo se mi je, da so partizanski kulturniki in frontno gledališče v literarni zgodovini premalo opisani. Prebral sem namreč veliko knjig z orisi partizanskega življenja. In rekel sem si: Kaj res vse to, kar smo dali borcem in prebivalstvu, ni vredno

nisem mogel sprijazniti. V svojem poklicu namreč znam presoditi, kaj morem in česa ne. Kot pisatelj pa se počutim popolnoma izgubljenega. Ne vem, kaj je dobro napisano in kaj ni. Odvisen sem od mnenja drugih. Pravijo pa, da je prva polovica knjige, ki opisuje NOB, napisana čutovito. Nekdo je celo rekel, da prikriva bere tako preprosto in toplo knjigo o partizanstvu. Zdaj pa čakam, kaj bo rekel bralec.

Naslov knjige je Frontnik. Zakaj? Ste imeli v mislih le člane frontnega gledališča ali še kaj več?

Ko so nas borci zagledali, so vedno rekli: Frontniki so tu. Zato se mi ta naslov zdi živ in pravi. Toda ko sem se odločil za naslov knjige, sem imel v mislih tudi vse tiste kulturne delavce, ki so se že pred drugo svetovno vojno bili za slovenski jezik.

In kakšne načrte ima pisatelj Aleksander Valič za naprej?

Verjetno bom zdaj težje pisal kot doslej. Pa tudi več časa. Zdaj nisem zadovoljen s vsakim stavkom, postajam kritičen do sebe. Najbrž bom še kaj napisal. Toda obljubiti, da bom res napisal, je odgovornost in dolžnost. Naj zato končam takole: To so bili res najlepši dnevi mojega življenja.

DARJA JUVAN

Aleksander Valič: V Frontnikih sem iskal predvsem občutek! (Foto: D. J.)

več kot nekaj stavkov? To je bila prva spodbuda k pisanju. Drugi vzrok, ki me je silil k izpovedi, pa je bila želja, da bi zapustil svojemu sinu, mlademu človeku, ki si je izbral isti poklic kot jaz, spomin na tista leta, ki so bila zame najlepša. Da so bila ta leta res najlepši del naše mladosti, mislijo tudi nekdanji člani frontnega gledališča. Vse to mi je pomagalo, da sem se spravil k pisanju.

Želja ohraniti spomin na frontno gledališče in povedati, zlasti mladim ljudem, o naporih, žalosti in veselju tistih dni, je torej vzklila že pred petnajstimi leti. Kdaj pa ste pričeli s pisanjem?

Dokler sem redno delal, nisem utegnil dosti pisati. Po upokojitvi, ko sem si čas lahko razporedil po svoje, pa sem začel. To je bilo pred petimi leti. Dolgo se nisem mogel odločiti za način pisanja. Nisem vedel, katera pot je prava. Iskal sem predvsem občutek. Istočasno pa sem seveda zbiral tudi dokumentarno gradivo. Poskušal sem povedati, koliko ljubezni je bilo v nas vseh do tega dela in koliko ljubezni do poklica je bilo tudi v meni samem. Takrat, ko sem knjigo še pisal, me je nekoč obiskal sin in pokazal sem mu nekaj strani. Rekel je: Oče, to je pa res lepo. Takrat sem prvič začutil, da sem na pravi poti. Za knjigo ste prejeli Kajuhovo nagrado. Kaj vam to priznanje pomeni?

Veliko mi je pomenilo že to, da bo knjiga sploh natisnjena. Zato se z nagrado v mislih še dolgo

Iz občin ljubljanske regije

V postopku prostorskega in samoupravnega preoblikovanja krajevnih skupnosti sta pri Bežigradskih trenutno v ospredju dva datuma: 20. marec, ko bodo skupščine šestih bežigradskih krajevnih skupnosti sprejele sklepe o razpisu referenduma o preoblikovanju, in 20. april, ko se bodo krajin na referendumu neposredno odločali o oblikovanju takih samoupravnih enot, v katerih bodo lahko resnično zadovoljevali svoje življenjske potrebe.

Na veliki žlici je napisano: »Mi lutkarji nismo tako majhni, da nam ne bi enkrat ratalo zajemati s to žlico!« Morda bi se pa resnično že spodobilo, da jim to omogočimo. Leta 1948 ustanovljeno lutkovno gledališče pravzaprav života je od samega začetka, čeprav se je obseg dela povečal. Leta 1976 so se morali izseliti iz dvorane, kjer so imeli ročne lutke, medtem ko ima marionetna dvorana le 86 sedežev in jo je razvoj že davno prerastel.

Kljub vsem težavam, s katerimi se ljubljanski lutkarji srečujejo že vrsto let, pa žar v njih ne ugasne.

Na dvodnevni seminarji za sekretarje osnovnih organizacij in člane občinske konference ZKS Ljubljana Šiška so se udeleženci seznanili z aktualnimi nalogami članov pri gospodarski stabilizaciji in krepitev socialističnih samoupravnih odnosov, organizaciji ter idejni in akcijski krepitevi ZK.

Da bi pesniki posvečali svoje pesmi grafiki — tega nismo vajeni. Zato je toliko zanimivejša vest, da je upodobitvi planinskega pastirja z motivi Velike planine Poljaka dr. Zbigniewa Jozvika svojo pesem posvetil znani poljski pesnik Sergiusz Riabinin. Za omenjeno grafiko je avtor prejel drugo nagrado na mednarodnem natečaju za izdelavo male grafike, na katerem so sodelovali umetniki iz devetih dežel.

I. G.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Na zadnji seji skupščine delavcev jugoslovanskih PTT so delegati vsestransko podprli pobudo tovariša Tita o nadaljnjem razvoju kolektivnega vodenja in kolektivne odgovornosti ter načelu enoletnega mandata predsedništva v organih in telesnih skupnostih jugoslovanskih PTT. Delegati se zavedajo, da ta pobuda pomeni hitrejši razvoj delegatskega sistema in samoupravnih odnosov v vrstah PTT delavcev. Na osnovi javne razprave šestindesetstisočlanskega kolektiva jugoslovanskih PTT naj bi pobudo tovariša Tita še v letošnjem letu vgradili v samoupravni sporazum o združitvi v JPPT in statut JPPT.

V nekajmesečni praksi odvoza smeti v vrečah so se pokazale številne dobre in slabe strani. Da bi kvaliteto odvoza dvignili na zadovoljivo raven in predvsem da bi odpravljali slabosti, bo potrebno vsestransko sodelovanje vsakega občana na območju tistih KS, kjer

je uveden ta način. Verjetno pa bi kazalo o novem načinu odvoza poučiti tudi šolsko mladino po solah, podmladek RK in vse druge dejavnike in službe za čisto okolje.

IG

● Dan žena v Izolirki

Letošnje praznovanje dneva žena je skoraj v vseh delovnih organizacijah potekalo v delovnem razpoloženju. V Izolirki sta se izvršna odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti skupnih služb in ljubljanskega TOZD odločila, da bodo 12.000 dinarjev, namenjenih praznovanju tega dne, prispevali kliničnemu centru za nakup inkubatorja. Ob tej priliki jih je obiskala predstavnica kliničnega centra ter jim razložila, s kakšnimi težavami se srečujejo pri delu zaradi premajhnega števila inkubatorjev za novorojenčke.

Vse ženske v Izolirki pa so na ta dan prejele nageljčke in čestitke.

D. J.

V Gradisu je bila seja predsedstva sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije, ki jo je vodil predsednik Jovo Vikič (drugi z leve). Razprava je tekla o delitvi dohodka, o dohodkovnih odnosih in o drugih problemih gradbeništva v Jugoslaviji.

C. PAVLIN